

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15015767	Politécnico de Santiago	Santiago de Compostela	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
FME	Fabricación mecánica	CSFME02	Construcións metálicas	Ciclos formativos de grao superior	Réxime de proba libre

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0252	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	0	53	0

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	EVA M. RODRÍGUEZ VAAMONDE,PILAR ALCAINA FERREIRO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión equipo directivo

2. Resultados de aprendizaxe e criterios de avaliación

2.1. Primeira parte da proba

2.1.1. Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.

2.1.2. Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos resultados de aprendizaxe por parte do alumnado

Criterios de avaliación do currículo
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector da fabricación mecánica.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito da fabricación mecánica, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analízase o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa de fabricación mecánica en función da súa posible localización.
CA2.6 Analízase o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coa fabricación mecánica e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de fabricación mecánica, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.

Criterios de avaliación do currículo
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de fabricación mecánica, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA3.1 Analizouse o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector da fabricación mecánica
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identificáronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identificáronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas de fabricación mecánica tendo en conta a súa localización.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Describíronse as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas coa fabricación mecánica, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal (liquidación)
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

2.2. Segunda parte da proba

2.2.1. Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultados de aprendizaxe do currículo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.

2.2.2. Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos resultados de aprendizaxe por parte do alumnado

Criterios de avaliación do currículo
CA1.1 Identificouse o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.

Cráterios de avaliación do currículo

CA1.2 Analizouse o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector da fabricación mecánica.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito da fabricación mecánica, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analizouse a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analizouse o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.3 Identifícaronse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa de fabricación mecánica en función da súa posible localización.
CA2.6 Analizouse o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coa fabricación mecánica e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícaronse, en empresas de fabricación mecánica, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.9 Defíníronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de fabricación mecánica, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA3.1 Analizouse o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector da fabricación mecánica
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.
CA3.6 Identifícaronse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identifícaronse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas de fabricación mecánica tendo en conta a súa localización.

Criterios de avaliación do currículo

CA3.9 Incliúuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Describíronse as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.
CA4.3 Defíníronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas coa fabricación mecánica, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal (liquidación)
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

3. Mínimos exixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos exixíbeis para alcanzar a avaliación positiva serían:

Analizouse o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.

Analizouse a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación do proxecto empresarial, tendo en conta o risco que carrega.

Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.

Identificáronse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa, así como o impacto ambiental que puidese ocasionar.

Identificáronse, describíronse e apreciáronse a influencia dos elementos do entorno específico das empresas.

Valoráronse a responsabilidade social e os valores éticos e sociais das empresas, e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.

Analizouse o significado do balance social das empresas e describir os principais custes sociais nos que incorren.

Analizouse o concepto de cultura empresarial e de comunicación e imaxe corporativa así como a súa relación cos obxectivos empresariais.

Describíronse as actividades e procesos básicos que orixina o plano de produción nas empresas.

Definiuse concepto de persoa empresaria e requisitos a cumprir para poder desenvolver a actividade empresarial.

Analizáronse as principais formas xurídicas e as vantaxes e desvantaxes de cada unha delas.

Describíronse as principais obrigas fiscais das pequenas e medianas empresas así como o seu calendario.

Identificouse e elaborouse a documentación básica de carácter comercial.

Enumeráronse os principais trámites esixidos pola lexislación á hora de crear unha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica, así como as posibles axudas e subvencións.

Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade e técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio líquido, ingresos e gastos.

Analizouse a estrutura económica e financeira das pequenas e medianas empresas e as ratios de medición.

Elaborouse un plano financeiro e realizouse a análise de viabilidade dunha pequena empresa.

Os criterios de cualificación serían os seguintes:

A proba terá dúas partes:

Primeira parte. Consistirá nunha proba escrita que será cualificada sobre 10 puntos e terá carácter eliminatorio. Para a súa superación desta primeira proba haberá que obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos. Quen non alcance esta puntuación non terá posibilidade de realizar a segunda proba e a cualificación máxima que podería obter sería 4.

Segunda parte. Terá tamén carácter eliminatorio e será cualificada sobre 10 puntos. Para a súa superación haberá que obter unha puntuación igual ou superior a 5 puntos.

A cualificación final do módulo será a media aritmética das cualificacións obtidas en cada unha das dúas partes, expresada con números enteiros, redondeada á unidade máis próxima.

No caso de suspender a segunda parte da proba, a puntuación máxima que poderá asignarse será de 4 puntos.

Características da proba e instrumentos para o seu desenvolvemento:

Primeira parte da proba:

Exame tipo test de resposta múltiple. Versará sobre unha mostra suficientemente significativa dos criterios de avaliación establecidos na programación para esta parte.

As respostas erróneas restarán (tres erros restan un acerto). Só é necesario o desenvolvemento da mesma un bolígrafo.

Segunda parte da proba:

Consistirá en supostos prácticos que versarán sobre unha mostra suficientemente significativa dos criterios de avaliación establecidos na programación para esta parte. En concreto, esta proba poderá incluír na resolución de exercicios prácticos sobre contabilidade, impostos, análise da viabilidade económica e financeira a través do cálculo de ratios e outros indicadores, análise de custos e elaboración de documentos da xestión comercial dunha empresa e calquera outro contido dos que aparecen na epígrafe 4.b da presente programación.

Para a realización desta proba recoméndase o alumnado vir provisto de calculadora non programábel, que realice as funcións matemáticas básicas (sumas, restas, multiplicacións, divisións, potencias e raíces), pois algún ou todos os supostos precisarán de cálculos numéricos (non se permitirá o uso de teléfonos móbiles, ao igual que na primeira parte da proba).

4. Características da proba e instrumentos para o seu desenvolvemento

4.a) Primeira parte da proba

A proba decorrerá durante dúas horas como máximo facendo parte da mesma 50 preguntas. Trátase dunha proba teórica tipo test con catro respostas alternativas para cada pregunta, onde tan só unha é correcta. Cando unha das opcións é "Todas son correctas", tan só computará como correcta se é sinalada esa opción, cando as outras tres respostas son correctas, sendo penalizada a pregunta cando é sinalada unha única desas opcións, a pesar de ser correcta, xa que tan só hai que escoller unha das catro opcións. O mesmo acontece cando ningunha das opcións é correcta e existe unha resposta ¿Ningunha é correcta¿, sendo a única opción a computar de maneira positiva.

Cada pregunta será valorizada sobre 0,20 puntos. Cada resposta incorrecta penalizará a puntuación da proba nun terzo de 0,20 (-0,06666667) puntos. As preguntas onde non se sinala ningunha resposta non penalizan, polo que é importante non ter escollida ningunha resposta.

As preguntas desta proba teórica versarán sobre unha mostra suficientemente significativa dos criterios de avaliación establecidos na programación, e máis concretamente sobre:

¿ Empresa e iniciativa emprendedora. A idea do/a emprendedor/a: Identificación e recoñecemento das capacidades ligadas á iniciativa emprendedora analizando os requirimentos derivados dos postos de traballo e das actividades empresariais. Relación entre a innovación, o progreso da sociedade e o aumento do benestar das persoas.

¿ Organización da empresa. A contorna empresarial. O mercado do produto: Análise das contornas xerais e específicas que condicionan a viabilidade comercial dun proxecto empresarial.

¿ Análise do mercado e plano de márketing: Márketing-mix.

¿ Plano de operacións: Procesos de operacións existentes na empresa: planos de produción, de aprovisionamento e de recursos humanos.

¿ Plano de investimentos e financiamento: Proceso de financiamento, fontes de financiamento, rendibilidade agardada. Proceso de investimento e rendibilidade económica asociada.

¿ Análise contábel e viabilidade económica e financeira: Elementos que fan parte do patrimonio empresarial, a súa representación contábel, a súa interpretación a través da análise de ratios. Identificación dos gastos e dos ingresos da actividade empresarial. Cálculo do limiar de rendibilidade ou punto morto.

- ¿ Formas xurídicas da empresa e a súa constitución: Trámites asociados a cada forma xurídica para a constitución dunha empresa.
- ¿ Tributación empresarial: Principais tributos da actividade empresarial, en especial aos impostos: IRPF, imposto sobre sociedades e imposto sobre o valor acrecentado (IVA).
- ¿ Procesos administrativos da empresa e os seus documentos: orzamento, nota de pedido, guía de remesa (albará), factura, letra de cambio, cheque e recibo.

LIBROS DE TEXTO RECOMENDADOS:

- Álvarez Martínez, J.C.; Herráez Vidal, P. e Prieto García, M.A. (2019): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Madrid: Editorial McMillan. ISBN: 9788415656401.
- Caldas, M.E.; Carrión, R.; Heras, A.J. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Barcelona: Editorial EDEBÉ. ISBN: 9788491610151.
- Caldas, M.E.; Carrión, R. e Hidalgo, M.L. (2022): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Pozuelo de Alarcón: Editorial Editex. ISBN: 9788413218632.
- Caldas, M.E.; Carrión, R. e Hidalgo, M.L. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora 360º, Pozuelo de Alarcón: Editorial Editex. ISBN: 9788413215709.
- García González, B.J.; Muñoz Gil, J. e Bernabeu García, E. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Alboraya: Editorial Tu Libro de FP. ISBN: 9788416812653.
- Salinas, J.M.; Gándara, F.J. e Alonso, A. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Madrid: Editorial McGraw-Hill. ISBN: 9788448623159.
- Vázquez Blömer, B. e Asensio del Arco, E. (2019): Empresa e iniciativa emprendedora, Madrid: Editorial Paraninfo. ISBN: 9788428341653.
- WEB para consultar a lexislación vixente: https://www.boe.es/biblioteca_juridica/index.php?tipo=C

4.b) Segunda parte da proba

A proba decorrerá durante dúas horas como máximo facendo parte da mesma preguntas de tipo práctico que versarán sobre unha mostra suficientemente significativa dos criterios de avaliación estabelecidos na programación, e máis concretamente sobre:

- ¿ Casos sobre emprendemento.
- ¿ Casos sobre as contornas xerais e específica da empresa.
- ¿ Casos sobre márketing-mix.
- ¿ Supostos prácticos sobre diferentes clases de mercado.
- ¿ Exercicios sobre cálculo da cota de mercado dunha empresa.
- ¿ Exercicios sobre cálculo do prezo de equilibrio.
- ¿ Exercicios sobre custos e limiar de rendibilidade ou punto morto.
- ¿ Supostos sobre métodos de xestión de almacén: prezo medio ponderado, FIFO, LIFO, etcétera.
- ¿ Supostos de contabilidade: elaboración de estados financeiros (balance de situación, conta de perdas e lucros, etcétera).
- ¿ Supostos de análise da viabilidade económica e financeira: cálculo e interpretación de ratios e rendibilidades.
- ¿ Exercicios sobre impostos: IRPF, imposto sobre sociedades, imposto sobre o valor acrecentado (IVA), etcétera.
- ¿ Supostos prácticos sobre elaboración de documentos da compra e da venda: orzamento, nota de pedido, guía de remesa (albará), factura, letra de cambio, cheque e recibo.

Cada pregunta ten unha puntuación diferente que aparece reflectida na mesma. En ningún caso, nin sequera nas preguntas tipo test, as respostas incorrectas penalizarán.

Para a realización desta proba recoméndase o alumnado vir provisto de calculadora non programábel, que realice as funcións matemáticas básicas (sumas, restas, multiplicacións, divisións, potencias e raíces), pois algún ou todos os supostos precisarán de cálculos numéricos (non se permitirá o uso de teléfonos móbiles).

LIBROS DE TEXTO RECOMENDADOS:

- Álvarez Martínez, J.C.; Herráez Vidal, P. e Prieto García, M.A. (2019): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Madrid: Editorial McMillan. ISBN: 9788415656401.
- Caldas, M.E.; Carrión, R.; Heras, A.J. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Barcelona: Editorial EDEBÉ. ISBN: 9788491610151.

Caldas, M.E.; Carrión, R. e Hidalgo, M.L. (2022): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Pozuelo de Alarcón: Editorial Editex. ISBN: 9788413218632.

Caldas, M.E.; Carrión, R. e Hidalgo, M.L. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora 360º, Pozuelo de Alarcón: Editorial Editex. ISBN: 9788413215709.

García González, B.J.; Muñoz Gil, J. e Bernabeu García, E. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Alboraya: Editorial Tu Libro de FP. ISBN: 9788416812653.

Salinas, J.M.; Gándara, F.J. e Alonso, A. (2021): Empresa e Iniciativa Emprendedora, Madrid: Editorial McGraw-Hill. ISBN: 9788448623159.

Vázquez Blömer, B. e Asensio del Arco, E. (2019): Empresa e iniciativa emprendedora, Madrid: Editorial Paraninfo. ISBN: 9788428341653.

WEB para consultar a lexislación vixente: https://www.boe.es/biblioteca_juridica/index.php?tipo=C